

Sygn. akt VIII GC 241/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Wojciech Wołoszyk

Protokolant: stażysta Magdalena Andrzejewska

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2023 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **w S.**

przeciwko (...) **w W.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 111.578,78 zł (sto jedenaście tysięcy pięćset siedemdziesiąt osiem złotych 78/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 30 listopada 2021 r. do dnia zapłaty ,
2. w pozostałej części oddala powództwo ,
3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda , tytułem zwrotu kosztów procesu , kwotę 13.184 zł (trzynaście tysięcy sto osiemdziesiąt cztery złote) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się niniejszego rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu do dnia zapłaty ,
4. zwraca ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Bydgoszczy na rzecz pozwanego kwotę 3,34 zł (trzy złote 34/100) tytułem niewykorzystanej zaliczki na koszty postępowania.

Sygn. akt VIII GC 241/22

UZASADNIENIE

Powód – (...) (...) z siedzibą w S. wniósł pozew przeciwko pozwanemu – (...) z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 115.332,13 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 19 listopada 2021r. do dnia zapłaty. Ponadto powód domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że strony zawarły umowę ubezpieczenia upraw rolnych. Polisa obejmowała buraki cukrowe oraz uprawę zboża jare – kukurydza, na paszę, rok zbioru 2021, klasa użytków rolnych III B, działki ewidencyjne nr (...), obręb S. w zakresie Pakiet W. oraz Pakiet (...) – huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie ziemi, lawina, rozszerzony o zniesienie udziału własnego. Łączna zadeklarowana powierzchnia upraw kukurydzy wynosiła 69,96 ha, zaś łączna suma ubezpieczenia 489.720,00 zł. Powód wskazał, że składka od producenta została w pełni opłacona, zaś okres ubezpieczenia obejmował od 20 kwietnia 2021r. do 19 kwietnia 2022r. Powód zaznaczył, że integralną część umowy stanowią Ogólne warunki Ubezpieczenia Uprawy ustalone uchwałą nr (...) (...) z dnia 2 września 2019r. ze zmianami ustalonymi uchwałą(...) nr (...) z dnia 14 lipca 2020r. Powód zaznaczył, że w dniu 21 października 201r. uprawa kukurydzy na działce (...) o powierzchni ok. 35,5 ha została dotknięta szkodą spowodowaną huraganem. Szkada została zgłoszona (...) w dniu 29 października 2021r. i zarejestrowana pod numerem (...).

Powód zaznaczył, że z uwagi na konieczność zbioru uprawy, powód zostawił paletki kontrolne, zaś Likwidator z ramienia ubezpieczyciela stawiał się na uprawie powoda dopiero 4 listopada 2021r. celem sporządzenia protokołu. Powód podkreślił, że kukurydzę na kiszonkę można zbierać w różnych fazach dojrzałości ziarna jak i przy różnym udziale procentowym suchej masy. W ocenie powoda nie istnieją sztywne ramy czasowe/ terminy agrotechniczne zbioru kukurydzy. Zdaniem powoda nie jest więc prawidłowa teza, że minął termin agrotechniczny do jej zbioru na paszę. Powód zaznaczył, że uszkodzeniu uległa więc uprawa kukurydzy, co do której przeprowadzono we właściwych terminach prawidłowe zabiegi agrotechniczne, a w chwili szkody uprawa była w okresie właściwym do zbioru na paszę i na paszę została przeznaczona. Powód zaznaczył, że w gospodarstwie powoda cała kukurydza uprawiana jest na paszę, gdyż priorytetem jest zapewnianie pokarmu dla hodowlanych zwierząt – krów mlecznych. Z uwagi na wystąpienie szkody, powód był zmuszony do dokupienia wiosną 2022r. kukurydzy celem karmienia zwierząt. Nadto powód podkreślił, że z uwagi na zastrzeżenia co do sposobu likwidacji przeprowadzonej przez ubezpieczyciela powód zwrócił się do rzeczoznawcy o dokonanie oględzin i oszacowanie szkód w uprawie kukurydzy. Powód podkreślił, że wyliczona przez biegłego wartość szkody (po odliczeniu nieponiesionych kosztów zbioru i transportu) wynosiła 115.332,13 zł. Jednakże mimo stwierdzenia przez likwidatora pozwanej szkody w uprawie ubezpieczyciel dokonał odmowy wypłaty odszkodowania. Powód wskazał, że wezwał pozwanego do zapłaty należnego odszkodowania, jednak w odpowiedzi na wezwanie pozwany podtrzymał swoje stanowisko odmowne.

W odpowiedzi na pozew, pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu swego stanowiska pozwany potwierdził, że przeprowadził postępowanie likwidacyjne w związku ze szkodą z dnia 21 października 2021r., zaś czynności likwidacyjne zostały podjęte w ramach łączącej powoda z pozwanym umowy ubezpieczenia (...). W ocenie pozwanego postępowanie likwidacyjne zostało przeprowadzone przez pozwanego w sposób prawidłowy i na podstawie ich wydał decyzję odmawiającą przyznania odszkodowania. Zdaniem pozwanego szkoda z dnia 21 października 2021r. wystąpiła po upływie terminu agrotechnicznego zbioru upraw przeznaczonych na zbiór zielonej masy – w tym zakresie, w ocenie pozwanego powód nie wywiązał się z zapisów OWU. W związku z tym pozwany stanął na stanowisku, że przedmiotowa szkoda nie jest objęta ochroną ubezpieczeniową. Pozwany podkreślił, że zgodnie z umową ubezpieczenia ochroną ubezpieczeniową objęto kukurydzę na paszę. W trakcie oględzin dokonanych przez pracownika pozwanego ustalono, że przed powstaniem szkody skoszono i zebrano kukurydzę na zieloną masę, zaś pozostała część kukurydzy ze zmianą przeznaczenia tj. na ziarno. Pozwany podkreślił, że w dniu szkody rośliny nie mogły zostać zebrane na zieloną masę. Wobec tego, w ocenie pozwanego zbiór plonu powinien nastąpić we wcześniejszym terminie, a zbiór w dniu 31 października 2021r. był przeterminowany. Nadto pozwany wskazał, że od momentu powstania szkody aż do jej zgłoszenia minęło 8 dni, wobec tego pozwany uznał, że powód nie może przerzucać odpowiedzialności za pogorszenie się stanu rośliny na pozwanego, skoro sam nie dopełnił obowiązków przewidzianych w OWU. Nadto pozwany zakwestionował roszczenie powoda także co do wysokości.

W piśmie z dnia 20 lutego 2023r. powód podtrzymał swoje twierdzenia wskazane w pozwie. Powód wyjaśnił, że w chwili szkody uprawa nadawała się na zbiór na kiszonkę z całej kukurydzy. Powód zaznaczył, że zgodnie z zapisami OWU okres odpowiedzialności za szkody w uprawach rolnych kończy się z dniem 15 listopada nie później jednak niż z chwilą zbioru lub rozwiązania umowy. Powód wyjaśnił także, że z uwagi na dynamiczną zmianę stanu rośliny dokonał zbioru uprawy pozostawiając paletki kontrolne, a więc likwidator miał pełną możliwość zbadania okoliczności wypadku ubezpieczeniowego. Powód wyjaśnił, że umowa ubezpieczenia określa wyłącznie przeznaczenie kukurydzy poprzez zapis kukurydza na paszę. Przerobienie kukurydzy na paszę może mieć różną postać, niekoniecznie tzw. kiszonki, czy przeznaczenia na paszę całej kukurydzy – a może przyjąć postać tak jak w tym przypadku paszy z ziarna.

W dalszych pismach strony podtrzymywały swoje dotychczasowe twierdzenia oraz wnioski w przedmiotowej sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód – (...) z siedzibą w S. zawarł z pozwanym - (...) S.A. z siedzibą umowę ubezpieczenia upraw rolnych.

Polisa obejmowała buraki cukrowe oraz uprawę zboża jare – kukurydza, na paszę, rok zbioru 2021, klasa użytków rolnych III B, działki ewidencyjne nr (...), obręb S. w zakresie Pakiet W. oraz Pakiet (...) – huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie ziemi, lawina, rozszerzony o zniesienie udziału własnego. Łączna zadeklarowana powierzchnia upraw kukurydzy wynosiła 69,96 ha, zaś łączna suma ubezpieczenia 489.720,00 zł. Składka od producenta została w pełni opłacona, zaś okres ubezpieczenia obejmował od 20 kwietnia 2021r. do 19 kwietnia 2022r.

Integralną część umowy stanowią Ogólne warunki Ubezpieczenia Uprawy ustalone uchwałą nr (...) (...)z dnia 2 września 2019r. ze zmianami ustalonymi uchwałą (...) nr (...) z dnia 14 lipca 2020r.

(okoliczności bezsporne, a nadto dowód: Polisa ubezpieczenia (...) nr (...) – k. 14- 14 v akt, Ogólne Warunki Ubezpieczenia (...) – k. 15 – 20v akt, akta szkody na płycie szkody – k. 134 akt)

Zgodnie z §3 ust. 2 pkt.2 OWU , umowa ubezpieczenia obejmuje plon główny, przy czym za plon główny uznaje się w przypadku kukurydzy przeznaczony na paszę – kolby i nadziemne części rośliny.

Jeżeli nie umówiono się inaczej, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, odpowiedzialność(...) rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia zapłacenia składki lub jej pierwszej raty oraz nie wcześniej jednak niż od dnia:

1. 1 grudnia – w przypadku szkód będących następstwem ujemnych skutków przezimowania,
2. 21 marca – w przypadku szkód spowodowanych suszą,
3. 15 kwietnia – w przypadku szkód spowodowanych przymrozkami wiosennymi (§10 ust. 1 OWU).

Natomiast stosownie do treści §10 ust. 4 pkt.11 OWU, okres odpowiedzialności za szkody w poszczególnych uprawach rolnych objętych ubezpieczeniem kończy się – dla kukurydzy i sorgo z dniem 15 listopada.

W myśl § 16 ust. 1 OWU ubezpieczony zobowiązany jest dokonać zasiewu (wysadzenia) roślin w terminach agrotechnicznych właściwych dla danej uprawy rolnej oraz wykonywać zabiegi uprawowe i ochronne.

Zaś w razie naruszenia z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 1. i 2 (...) jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, chyba, że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności (§16 ust. 3 OWU).

Zgodnie z § 17 ust. 1 OWU, ubezpieczający ma obowiązek zawiadomienia (...) o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym w terminie 3 dni roboczych od dnia powstania szkody lub uzyskania informacji o jego zajściu, a w przypadku zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego w zakresie ryzyka:

- a. ujemnych skutków przezimowania dopiero w momencie rozpoczęcia wiosennej wegetacji po zauważeniu pierwszych symptomów szkody,
- b. przymrozków wiosennych w rzepaku oraz w owocach nie później niż pierwszego dnia roboczego po wystąpieniu przymrozków.

(dowód: Polisa ubezpieczenia (...) nr (...) – k. 14- 14 v akt, Ogólne Warunki Ubezpieczenia (...) – k. 15 – 20v akt, akta szkody na płycie szkody – k. 134 akt)

Powód uprawia kukurydzę tylko z przeznaczeniem na pasze z uwagi na hodowlę krów mlecznych. Powód nie sprzedaje ani ziarna, ani kiszonki. Cały zbiór przeznaczony jest na paszę. Po zabezpieczeniu potrzeb gospodarstwa na kiszonkę, nadwyżkę zbierano jako ziarno, które potem ulega zgnieceniu i zakwaszeniu, a następnie powód zużywa je jako dodatek do paszy.

Powód nie uprawia żadnej kukurydzy na handel. Zielonka nie jest towarem handlowym i trudno uzyskać za nią odpowiednią cenę na rynku. Plantacja powoda była czysta, rośliny były bardzo wysokie, a więc odżywione i zabezpieczone przed szkodnikami. Ta plantacja była prowadzona prawidłowo.

(dowód: zeznania reprezentanta powoda – k. 108 -108 v akt, zeznania świadka J. K. – k. 107 – 108 akt)

W dniu 21 października 2021r. uprawa kukurydzy na działce (...) o powierzchni ok. 35,5 ha została dotknięta szkodą spowodowaną huraganem.

Szkoda została zgłoszona (...) w dniu 29 października 2021r. i zarejestrowana pod numerem (...).

Powód w dniu 31 października 2021r., dokonał zbioru kukurydzy, jednak zostawił poletka kontrolne, zaś likwidator z ramienia ubezpieczyciela stawiał się na uprawie powoda dnia 4 listopada 2021r. celem sporządzenia protokołu. Likwidator potwierdził wówczas wystąpienie szkody w uprawie na skutek huraganu na powierzchni 35,51 ha oraz ustalił szkodę w wysokości 29 %.

(okoliczności bezsporne, a nadto dowód: notatka likwidatora – k. 28 akt, ekspertyza meteorologiczna – k. 47 – 48 akt)

Po przybyciu na pole było widać, że duże powierzchnie były połamane, powalone, niektóre źdźbła były w połowie, a większość przy samym korzeniu. Ta kukurydza była już wtedy dojrzała, nadawała się do zbioru.

(dowód: zeznania świadka J. K. – k. 107 – 108 akt)

Powód uprawia kukurydzę tylko z przeznaczeniem na paszę z uwagi na hodowlę krów mlecznych. Z uwagi na wystąpienie szkody, powód zmuszony był do dokupienia wiosną 2022r. kukurydzy celem karmienia zwierząt.

(dowód: faktura VAT (...) nr (...) – k. 43 akt, potwierdzenie wykonania operacji – k. 44 akt, faktura VAT nr (...) – k. 45 akt, potwierdzenie wykonania operacji – k. 46 akt)

Powód powziął zastrzeżenia, co do sposobu likwidacji przeprowadzonej przez pozwanego. W związku z tym, zwrócił się on do rzeczoznawcy o dokonanie oględzin i oszacowanie szkód w uprawie kukurydzy i wyliczenie należnego odszkodowania.

Wyliczona przez prywatnego rzeczoznawcę wartość szkody (po odliczeniu nieponiesionych kosztów zbioru i transportu) wynosiła 115.332,13 zł.

(dowód: prywatna ekspertyza – k. 49 – 54 akt, zeznania świadka J. K. – k. 107 – 108 akt)

Mimo stwierdzenia przez pozwanego szkody w uprawie, dokonał on odmowy wypłaty odszkodowania. Wobec tego pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do zapłaty należnego odszkodowania. W odpowiedzi na to wezwanie ubezpieczyciel podtrzymał swoje stanowisko w zakresie odmowy przyznania odszkodowania.

(dowód: dokumenty szkodowe – k. 21 – 42 akt, wezwanie do zapłaty z dnia 21 września 2022r. – k. 56 -57 akt, pismo z dnia 4 października 2022r. – k. 58 – 59 akt)

Okres zbioru na kiszonkę dla odmian średnio późnych przypada od III dekady września do końca października. O terminie zbioru decyduje wiele czynników i tak naprawdę w praktyce nie ma żadnego terminu kalendarzowego dla zbioru kukurydzy na kiszonkę. Optymalny termin określa się na konkretnym polu dla określonej odmian, oceniając stan dojrzałości ziarna, kondycję roślin poprzez ocenę wyglądu łodyg, liści i kolb. Najważniejszym elementem jest ocena zawartości w roślinie suchej masy, która powinna wynosić około 35 %. Tak więc zalecanym terminem zbioru kukurydzy na kiszonkę jest według faz rozwojowych dojrzałość woskowa ziarna lub woskowo- szklista, bo wtedy zawartość suchej masy jest odpowiednia do sporządzenia dobrej kiszonki.

Powód z działki (...) w S. zebrał część kukurydzy na paszę przed zdarzeniem – huraganem do dnia 21 października 2021r. W dniu zdarzenia plantacja nadawała się do zbioru, ponieważ grunt był taki, że rośliny późno tam dojrzały, jeszcze były w fazie zieleni i wtedy można je jeszcze zbierać na zielonkę (kiszonkę). Rolnik mógł taką kukurydzę zbierać w całości za pomocą siewkarni. Z tak zebranych i rozdrobnionych nadziemnych części roślin można było sporządzić pełnowartościową paszę dla bydła w ilości około 2.500 ton. Potwierdzeniem tego jest fakt, że z części powierzchni tj. 14,49 ha na tej działce kukurydza została zebrana na kiszonkę przed huraganem. Po burzy huraganowej rośliny kukurydzy były połamane, powalone na ziemię, kolby leżały na ziemi lub zwisały z łodyg. W takim stanie uszkodzenia uniemożliwiały zbiór siewkarniami polowymi, a ponadto surowiec roślinny był mocno zabrudzony błotem przy powalaniu na ziemię i nie nadawał się do zbioru w całości z przeznaczeniem rozdrobnionych nadziemnych części na kiszonkę. W takich uwarunkowaniach wykonany zastępczo zbiór na nasiona przeznaczone do zakiszania w rękawach foliowych był sposobem ograniczenia i tak dużych strat.

Wysokość należnego odszkodowania wynosi 111.578,78 zł.

(dowód: pisemna opinia biegłego sądowego dr. inż. R. G. – k. 150 – 171 akt)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie prawie w całości.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów przedstawionych przez strony, które nie budziły wątpliwości Sądu, co do swej autentyczności, a także w oparciu o dowód z zeznań świadka J. K. i z dowodu zeznań reprezentanta powoda.

Sąd Okręgowy dał wiarę w całości zeznaniom świadka J. K. na okoliczności związane z opisem stanu plantacji kukurydzy należącej do powoda. W ocenie Sądu Okręgowego zeznania te znajdowały odzwierciedlenie w pozostałym zebranym w sprawie materiale dowodowym.

Sąd uznał za logiczne spójne i rzeczowe zeznania reprezentanta powoda – K. N. w zakresie w jakim wyjaśnił on, że uprawia kukurydzę tylko z przeznaczeniem na paszę dla hodowli zwierząt tj. powód nie sprzedaje ani ziarna ani kiszonki. Zdaniem Sądu zeznania powoda były spójne z pozostałym materiałem dowodowym w sprawie.

Sąd uznał pisemną opinię sporządzoną przez biegłego sądowego dr. Inż. R. G. za rzeczową, spójną i logiczną w całości. Zdaniem Sądu, treść tejże opinii w sposób przejrzysty i logiczny odpowiadała na problematykę przedstawioną w tezie dowodowej, a nadto konkluzje w niej zawarte zostały oparte o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, a także w oparciu o zeznania powoda i świadka, a także na podstawie wiedzy i doświadczenia zawodowego. Jednocześnie zaznaczyć trzeba, że żadna ze stron nie wniosła żadnych zastrzeżeń do przedmiotowej opinii.

Jednocześnie należy wyjaśnić, że przy ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd miał na uwadze treść art. 233§ 1 k.p.c., zgodnie z którym Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego.

Przechodząc do merytorycznego rozważenia przedmiotowej sprawy wskazać trzeba, że okolicznością bezsporną jest to, iż strony łączyła umowa ubezpieczenia (...) tj. polisa obejmowała buraki cukrowe oraz uprawę zboża jare – kukurydzę na paszę, rok zbioru 2021, klasa użytków rolnych III B, działki ewidencyjne nr (...), obręb S. w zakresie Pakiet W. oraz Pakiet (...) – huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie ziemi, lawina, rozszerzony o zniesienie udziału własnego. Bezsporne jest także to, że okres ubezpieczenia obejmował od 20 kwietnia 2021r. do 19 kwietnia 2022r. Wreszcie bezsporne jest także to, że w okresie objętym ubezpieczeniem tj. w dniu 21 października 2021r. uprawa kukurydzy na działce (...) o powierzchni ok. 35,5 ha została dotknięta szkodą spowodowaną huraganem.

Natomiast kwestią sporną w przedmiotowej sprawie jest to, czy słusznie pozwany odmówił powodowi wypłaty odszkodowania z tytułu ubezpieczenia oraz to, czy wysokość żądanego przez powoda odszkodowania jest prawidłowa, gdyż pozwany zakwestionował roszczenie powoda zarówno co do zasady jak i co do wysokości.

W pierwszej kolejności wyjaśnić trzeba, że zgodnie z art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. W przypadku ubezpieczeń majątkowych - a z takim mamy do czynienia w niniejszej sprawie - świadczenie ubezpieczyciela polega na zapłacie określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku (art. 805 § 2 pkt 1 k.c.). Górny limit odpowiedzialności ubezpieczyciela wyznacza suma ubezpieczenia (art. 824 § 1 k.c.) oraz poniesiona szkoda (art. 824¹ § 1 k.c.).

Zaś o treści ubezpieczeniowego stosunku zobowiązaniowego przesądzają również, poza postanowieniami umowy ubezpieczenia, postanowienia wzorca umowy ustalonego przez ubezpieczyciela w postaci ogólnych warunków ubezpieczenia (OWU), doręczonego ubezpieczającemu przed zawarciem umowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2018r., II CSK445/17, LEX nr 2486131).

Nadto, w ocenie Sądu Okręgowego celem umowy ubezpieczenia jest niewątpliwie udzielenie ubezpieczonemu ochrony na wypadek określonego w umowie ryzyka, w zamian za zapłatę składki. Umowa ubezpieczenia pełni funkcję ochronną i z tej przyczyny miarodajny do wykładni jej postanowień jest punkt widzenia tego, kto jest chroniony. Wskazuje się na potrzebę precyzyjnego określania w OWU warunków wyłączających odpowiedzialność ubezpieczyciela, wskazywano też, że w razie wątpliwości postanowienia OWU należy interpretować na korzyść ubezpieczającego (Wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 12 lipca 2018 r., I ACa 1595/17, LEX nr 2601004).

Nie można zgodzić się z twierdzeniem pozwanego, iż kluczowe znaczenie dla jego odpowiedzialności ma nie zgłoszenie szkody w terminie przez powoda.

W ocenie Sądu Okręgowego niezgłoszenie szkody w umownym terminie 3 dni przez powoda (zgłoszenie szkody przez powoda nastąpiło w dniu 29 października 2021r.) nie może automatycznie przesądzać o braku odpowiedzialności po stronie pozwanego. Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że ta okoliczność nie ma kluczowego znaczenia, gdyż powód dokonując w dniu 31 października 2021r. zbioru plonu pozostawił jednak stosowne poletka kontrolne, celem przeprowadzenia prawidłowych czynności przez likwidatora szkody. Co więcej istotne jest to, że powód nie uprawia żadnej kukurydzy na handel. Z akt sprawy jednoznacznie wynika, iż powód uprawia kukurydzę tylko z przeznaczeniem na paszę z uwagi na hodowlę krów mlecznych. Zatem taka chronologia wydarzeń prowadzi do wniosku, że powód, wyłącznie z uwagi na dynamiczną zmianę stanu roślin, dokonał zbioru uprawy, pozostawiając poletka kontrolne aby umożliwić oszacowanie szkody. Nadto nie można utracić z pola widzenia, że likwidator dokonał oględzin dopiero w dniu 4 listopada 2021r., gdzie dni: 31 października 2021r. i 1 listopada 2021r. były dniami wolnymi od pracy. W związku z tym – wbrew twierdzeniom pozwanego – zachowanie powoda nie przyczyniło się do zwiększenia szkody czy też do uniemożliwienia ustalenia okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego przez (...).

Zdaniem Sądu Okręgowego za całkowicie chybiony należało uznać zarzut pozwanego, że powód zebrał kukurydzę na zieloną masę jak i również ze zmianą przeznaczenia na ziarno.

W zakresie powyższego wskazać trzeba, że jednoznacznie z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że powód uprawia kukurydzę tylko z przeznaczeniem na paszę z uwagi na hodowlę krów mlecznych. Powód nie sprzedaje ani ziarna, ani kiszonki. Cały plon przeznaczony jest na paszę. Po zabezpieczeniu gospodarstwa na kiszonkę, nadwyżkę zbiera się jako ziarno, a potem ulega ono zgnieceniu i zakwaszeniu, a następnie powód zużywa tego jako dodatek do paszy. Nadto powód nie uprawia żadnej kukurydzy na handel. Co więcej świadek J. K. wyjaśnił, że zielonka nie jest towarem handlowym i trudno za nią uzyskać odpowiednią cenę na rynku. W tym stanie rzeczy, twierdzenia pozwanego o rzekomej zmianie przeznaczenia zbioru kukurydzy należało ocenić jako bezpodstawne.

Nie ma racji twierdząc pozwany, że szkoda z dnia 21 października 2021r. wystąpiła po upływie okresu agrotechnicznego zbioru upraw przeznaczonych na zbiór zielonej masy. Przy czym, w pierwszej kolejności wskazać trzeba, że do rozstrzygnięcia tej kwestii zaistniała potrzeba powzięcia wiadomości specjalnych, którymi dysponuje wyłącznie biegły sądowy.

Słusznie wskazuje się w orzecznictwie, że biegli w odróżnieniu od świadków, czy stron nie komunikują w postępowaniu swej wiedzy i spostrzeżeń istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, lecz przy wykorzystaniu swojej wiedzy zawodowej i naukowej, czyli wiadomości specjalnych wykraczających poza zasób wiedzy przeciętnie wykształconego człowieka, sporządzają opinię w zakresie objętym tezą dowodową w celu ułatwienia oceny faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Opinia biegłego jest także oceniana przez sąd w granicach swobody przyznanej treścią art. 233 § 1 k.p.c., jednakże z uwagi na szczególny charakter tego dowodu, kryteria tej oceny są inne, aniżeli w odniesieniu do dowodu z zeznań świadków, czy stron. Opinia biegłego podlega bowiem ocenie sądu, pod kątem poziomu wiedzy biegłego, sposobu motywowania swojego stanowiska, zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, podstaw teoretycznych, stopnia stanowczości wyrażonych w niej ocen (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 grudnia 2016 r., III AUa 1451/16, LEX nr 2265648).

W zakresie odpowiedniego okresu zbioru kukurydzy, biegły wyjaśnił, że okres zbioru na kiszonkę dla odmian średnio późnych przypada od III dekady września do końca października. O terminie zbioru decyduje wiele czynników i tak naprawdę w praktyce nie ma żadnego terminu kalendarzowego dla zbioru kukurydzy na kiszonkę. Optymalny termin określa się na konkretnym polu dla określonej odmian, oceniając stan dojrzałości ziarna, kondycję roślin poprzez ocenę wyglądu łodyg, liści i kolb. Najważniejszym elementem jest ocena zawartości w roślinie suchej masy, która powinna wynosić około 35 %. Tak więc zalecany terminem zbioru kukurydzy na kiszonkę jest według faz rozwojowych dojrzałość woskowa ziarna lub woskowo- szklista, bo wtedy zawartość suchej masy jest odpowiednia do sporządzenia dobrej kiszonki.

Nadto nie można zgodzić się z argumentacją pozwanego co do tego, że w 2021r. na terenie powiatu (...) zbiory kukurydzy na kiszonkę powinny być zakończone do dnia 31 października - na podstawie uchwał (...) (zob. k. 123 akt). Należy bowiem wyjaśnić, że terminy te związane są z prawem łowieckim i dotyczą odszkodowania za szkody wyrządzone przez zwierzynę łowną. Co więcej, Sąd przychylił się także do twierdzeń biegłego, że terminy administracyjne nie zawsze mają odniesienie – tak jak w sprawie niniejszej – do terminów agrotechnicznych. Nadto biegły podkreślił, że w praktyce znane są przypadki zbioru kukurydzy na kiszonkę w listopadzie, z których uzyskano wysokiej jakości paszę (zob. k. 167 akt).

Co więcej zgodnie z OWU, a mianowicie § 10 ust. 4 pkt.11 OWU, okres odpowiedzialności za szkody w poszczególnych uprawach rolnych objętych ubezpieczeniem kończy się dla kukurydzy i sorgo z dniem 15 listopada (zob. k. 15 – 20 v akt).

Mając powyższe okoliczności na względzie dokonanie zbioru przez powoda w dniu 31 października 2021r., nie był on dokonany w okresie nie objętym odpowiedzialnością pozwanego – tym bardziej, że w praktyce nie ma żadnego terminu kalendarzowego dla zbioru kukurydzy na kiszonkę.

Za chybioną należało uznać również argumentację pozwanego, że w dniu szkody rośliny nie mogły zostać zebrane na zieloną masę. Nie miał również racji pozwany twierdząc, że w dniu szkody rośliny były suche – nie miały żadnej wartości.

Sąd Okręgowy również i w tym zakresie uznał, że zaistniała potrzeba powzięcia wiadomości specjalnych, którymi dysponuje biegły sądowy. I tak, biegły sądowy wyjaśnił, że w dniu zdarzenia plantacja nadawała się do zbioru, ponieważ grunt był taki, że rośliny późno tam dojrzewały, jeszcze były w fazie zieleni i wtedy można je jeszcze zbierać na zielonkę (kiszonkę). Rolnik mógł taką kukurydzę zbierać w całości za pomocą sieczkarni. Z tak zebranych i rozdrobnionych nadziemnych części roślin można było sporządzić pełnowartościową paszę dla bydła w ilości około 2.500 ton. Potwierdzeniem tego jest fakt, że z części powierzchni tj. 14,49 ha na tej działce kukurydza została zebrana

na kiszonkę przed huraganem. Po burzy huraganowej rośliny kukurydzy były połamane, powalone na ziemię, kolby leżały na ziemi lub zwisały z łodyg. W takim stanie uszkodzenia uniemożliwiały zbiór siewkami polowymi, a ponadto surowiec roślinny był mocno zabrudzony błotem przy powalaniu na ziemię i nie nadawał się do zbioru w całości z przeznaczeniem rozdrobnionych nadziemnych części na kiszonkę. W takich uwarunkowaniach wykonany zastępczo zbiór na nasiona przeznaczone do zakiszania w rękawach foliowych był sposobem ograniczenia i tak dużych strat. Nadto nie można utracić z pola widzenia, że świadek J. K. wskazał, że plantacja powoda była czysta, rośliny były bardzo wysokie, a więc odżywione i zabezpieczone przed szkodnikami. Ta plantacja była prowadzona prawidłowo.

W świetle powyżej zaprezentowanych okoliczności przyjąć należy – wbrew twierdzeniom pozwanego, iż w dniu szkody rośliny mogły zostać zebrane na zieloną masę.

W związku z powyższymi okolicznościami, Sąd Okręgowy uznał, że wszystkie zarzuty przedstawione przez pozwanego odnośnie zasadności roszczenia powoda okazały się bezprzedmiotowe. Ponadto Sąd zwrócił uwagę na to, że choć była taka możliwość, to jednak żadna ze stron nie wniosła żadnych zastrzeżeń do opinii biegłego, ani też nie wniosła o wydanie opinii uzupełniającej.

Skoro zasadność roszczenia powoda została wykazana, w dalszej kolejności należało przejść do rozważań dotyczących wysokości należnego powodowi odszkodowania. Mając na uwadze to, że pozwany kwestionował roszczenie powoda także co do wysokości, Sąd postanowił w również w tej kwestii zasięgnąć wiadomości specjalnych. I tak biegły sądowy w sporządzonej przez siebie opinii na podstawie stosownych obliczeń wskazał, że wysokość należnego odszkodowania wynosi 111.578,78 zł (k. 166 akt). Również w tej kwestii żadna ze stron nie wniosła zastrzeżeń do obliczeń wykonanych przez biegłego, które dały wynik tylko nieznacznie niższy od obliczeń zawartych w prywatnej opinii sporządzonej na zlecenie powoda.

W związku z powyższym, Sąd na podstawie art. 805§ 1 i 2 k.c. w zw. z art. 824 § 1 k.c. i art. 824¹ § 1 k.c. uznał powództwo za uzasadnione prawie w całości i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 111.578,78 zł tytułem należnego mu odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 listopada 2021r. do dnia zapłaty (mając na względzie, iż szkodę zgłoszono dnia 29 października 2021 r., tak więc 30-dniowy termin na wypłatę odszkodowania upływał pozwanemu dnia 29 listopada 2021 r.). W pozostałym zakresie sąd oddalił powództwo, biorąc pod uwagę wyliczenia biegłego sądowego co do wysokości szkody.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., gdyż powód wygrał proces niemalże w całości (96,74 %). Uzasadnione zatem było obciążenie pozwanego w całości kosztami procesu. Na koszty powoda złożyły się: opłata od pozwu – 5.767 zł, wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika – 5.400 zł, obliczone na podstawie § 2 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz kwota 2.000 zł uiszczona tytułem zaliczki na poczet biegłego sądowego. Razem więc powodowi należy się z tytułu kosztów procesu kwota 13.184 zł wraz z odsetkami zasądzonymi zgodnie z art. 98 § 1¹ kpc.

Nadto wskazać trzeba, że łącznie zaliczki uiszczone przez obie strony wyniosły 4.000 zł, tymczasem wynagrodzenie biegłego wyniosło kwotę 3.996,66 zł, z czego kwota 1.996,66 zł została pokryta z zaliczki wpłaconej przez pozwanego. Wobec tego należało zwrócić pozwanemu kwotę 3,34 zł ze Skarbu Państwa – Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy tytułem niewykorzystanej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego.